

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 402/2021-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného spoločnosťou Advokátska kancelária Hopferova s. r. o., Bajzova 2, Košice, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Martina Hopferová, proti postupu Okresného súdu Košice II v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 39 Er 1737/2009 a proti uzneseniu Okresného súdu Košice II č. k. 39 Er 1737/2009 zo 7. júla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 28. septembra 2021, doplnenou 6. októbra 2021, domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Napadnuté uznesenie navrhuje zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Zároveň sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v označenom exekučnom konaní.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na základe návrhu oprávneného na vykonanie exekúcie sa pred okresným súdom viedlo exekučné konanie, v ktorom bol sťažovateľ poverený výkonom exekúcie. Oprávnený v priebehu exekučného konania navrhol zmenu súdneho exekútora. Okresný súd uznesením č. k. 39 Er 1737/2009-10 z 9. augusta 2013 návrhu oprávneného na zmenu

súdneho exekútora vyhovel a zároveň poveril nového súdneho exekútora vykonaním predmetnej exekúcie. O trovách exekúcie malo byť rozhodnuté samostatným uznesením.

3. Napadnutým uznesením okresný súd rozhodol o trovách exekúcie sťažovateľa ako pôvodného súdneho exekútora tak, že mu náhradu trov exekúcie nepriznal. V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na § 243h ods. 1 Exekučného poriadku, v zmysle ktorého exekučné konania začaté do 31. marca 2017 sa dokončia podľa doterajších predpisov, teda podľa ustanovení Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017, ak Exekučný poriadok v § 243i až 243k neustanovuje inak. Pri rozhodovaní o trovách exekúcie teda postupoval podľa § 243k Exekučného poriadku, podľa ktorého patria trovy pôvodnému súdnemu exekútorovi v rozsahu, v akom boli plnenia vymožené alebo prijaté z majetku povinného do rozhodnutia o zmene súdneho exekútora použité na uspokojenie nárokov exekútora, pričom podstatným ukazovateľom na určenie náhrady trov má byť výška vymoženého alebo prijatého plnenia z majetku povinného. Exekútorovi, ktorý nič nevy mohol, neprináležia žiadne trovy.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. S posúdením veci okresným súdom sa sťažovateľ nestotožňuje. Argumentuje, že v tomto prípade bolo potrebné aplikovať § 44 ods. 11 Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017 a pri rozhodovaní o trovách postupovať tak, ako keby došlo k zastaveniu exekúcie. Odkazuje aj na § 243j Exekučného poriadku, ktorý dáva súdu možnosť aplikovať dôvody hodné osobitného zreteľa, a teda možnosť rozhodnúť, že ak exekútor poruší svoje povinnosti v exekúcii, ktorá sa zastavila, nemá nárok na náhradu trov exekúcie. Sťažovateľ však uvádza, že sa nedopustil žiadneho pochybenia, k zmene exekútora došlo bez jeho zavinenia na návrh oprávneného, vykonal všetky prvotné úkony nevyhnutné so začatím exekúcie, ktoré musel odovzdať novému exekútorovi, pričom okresný súd rozhodol o trovách exekúcie až po ôsmich rokoch a medzitým došlo k zmene právnej úpravy. Okrem toho zdôrazňuje, že o trovách exekúcie rozhodoval priamo sudca okresného súdu, v dôsledku čoho nemohol podať proti tomuto rozhodnutiu sťažnosť, a teda bola porušená zásada dvojinstančnosti konania.

5. Porušenie svojich majetkových práv vníma sťažovateľ v súvislosti s tým, že vzhľadom na množstvo obdobných exekučných konaní by mohli napadnuté rozhodnutia založiť neželanú prax a pripraviť sťažovateľa o jeho nárok na náhradu trov v každom jednotlivom konaní.

6. Napokon sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že rozhodovanie o trovách exekúcie trvalo viac ako osem rokov, čo je neospravedlňiteľná doba rozhodovania svedčiaca o tom, že okresný súd nekonal vo veci bez zbytočných prieťahov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu uznesením č. k. 39 Er 1737/2009 zo 7. júla 2021

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie, že napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým neboli sťažovateľovi ako pôvodne poverenému súdnemu exekútorovi priznané trovy exekúcie,

došlo k porušeniu ním označených práv. Sťažovateľ namieta, že okresný súd neaplikoval na jeho vec správnu právnu úpravu a o jeho nároku na náhradu trov rozhodol až po uplynutí ôsmich rokov a výraznej zmene právnej úpravy. Okrem toho tvrdí, že nemal možnosť podať proti rozhodnutiu sťažnosť, pretože o trovách exekúcie nerozhodol vyšší súdny úradník, ale priamo sudca okresného súdu.

8. Ústavný súd predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa, zohľadniac súčasný postoj prezentovaný Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) v kontexte rozhodovacej činnosti ústavného súdu v tzv. bagateľných veciach (rozhodnutie ESLP vo veci Kľačanová proti Slovenskej republike, č. 8394/13, rozsudok z 27. 11. 2018), v zmysle ktorého tzv. bagateľnosť veci (predmetu konania) nemôže byť jediným a nosným dôvodom odmietnutia ústavnej sťažnosti (I. ÚS 247/2019), a nie je tomu tak ani v tomto prípade.

9. Nadväzne, s ohľadom na charakter ďalších námietok uplatnených sťažovateľom, ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Nie je preto zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

10. Ústavný súd preskúmal sťažovateľom napadnuté uznesenie okresného súdu a zistil, že o takú situáciu v jeho veci nejde. Vychádzal pritom aj zo svojej stabilnej judikatúry, v zmysle ktorej je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony; pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

11. Okresný súd pri rozhodovaní o náhrade trov sťažovateľa ako pôvodne povereného exekútora aplikoval na danú situáciu právnu úpravu v súlade s prechodnými ustanoveniami Exekučného poriadku a svoje rozhodnutie podľa názoru ústavného súdu náležite a logicky odôvodnil. Ústavný súd nezistil taký výklad alebo aplikáciu právnych predpisov, ktoré by sa vyznačovali arbitrárnosťou alebo svojvôľou okresného súdu a ktoré by zároveň dosahovali intenzitu spôsobilú zasiahnuť do práv sťažovateľa, ktoré označil vo svojej ústavnej sťažnosti. Ustanovenie § 243h Exekučného poriadku síce stanovuje, že exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017, avšak zákonodarca zároveň uvádza, že uvedené pravidlo sa aplikuje iba v prípade, ak Exekučný poriadok v § 243i až § 243k neustanovuje inak. Z uvedeného teda vyplýva, že v prípade zmeny súdneho exekútora aj v konaní, ktoré začalo pred 1. aprílom 2017, je potrebné postupovať v súlade s § 243k Exekučného poriadku, ktorý jednoznačne stanovuje, že výška trov pôvodného súdneho exekútora závisí od výšky vymoženého alebo prijatého plnenia z majetku povinného, ktoré boli použité na uspokojenie nárokov exekútora podľa pravidiel

uvedených v § 60 Exekučného poriadku. Tento výklad a aplikácia právneho predpisu na situáciu sťažovateľa nevybočujú z rámca ústavnej konformnosti, a preto ústavný súd nemá dôvod do nich zasiahnuť.

12. K rovnakému záveru dospel ústavný súd aj v uznesení č. k. I. ÚS 50/2020 zo 4. februára 2020 či v uznesení č. k. I. ÚS 194/2020 z 28. apríla 2020, ktorými boli obdobné ústavné sťažnosti totožného sťažovateľa odmietnuté ako zjavne neopodstatnené. Ústavný súd nevidí žiaden dôvod ani špecifickú okolnosť danej veci, pre ktorú by sa od tohto záveru mal odchýliť v tomto prípade.

13. Na tom nemôže nič zmeniť ani námietka sťažovateľa spočívajúca v tom, že o jeho nároku nerozhodoval vyšší súdny úradník, ale priamo sudca. Hoci sa javí, že okresný súd porušil zákonom stanovený postup [§ 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)], je potrebné zdôrazniť, že nie každé porušenie zákona zo strany orgánu verejnej moci má automaticky za následok porušenie ústavou zaručeného základného práva. V tomto ohľade ústavný súd pripomína svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej posudzuje spravodlivosť procesu ako celku (napr. m. m. II. ÚS 307/06), preto k vyhovaniu ústavnej sťažnosti dochádza zásadne iba v prípadoch, ak dospeje k názoru, že namietané a relevantné procesné pochybenia zo strany príslušného orgánu verejnej moci umožňujú prijatie záveru, že proces ako celok bol nespravodlivý a vzhľadom na to aj jeho výsledok môže vyznievať ako nespravodlivý. Inými slovami, ústavný súd nepristupuje k vyhovaniu ústavnej sťažnosti v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu došlo, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi namietaným porušením ústavou zaručeného práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemala podstatný dosah (m. m. IV. ÚS 320/2011).

14. Ústavný súd v uznesení č. k. PL. ÚS 10/2019-11 z 30. januára 2019 uviedol, že § 262 ods. 2 CSP nemožno vykladať príliš formalisticky. Nemožno totiž *a priori* vylúčiť, že by o výške náhrady trov konania nemohol rozhodnúť aj sudca. Môže to vyplývať napríklad z personálneho obsadenia okresného súdu, keď na súde nebude pôsobiť žiadny vyšší súdny úradník, alebo v prípade, že sa poverenie na rozhodovanie o výške náhrady trov konkrétnemu vyššiemu súdnemu úradníkovi nevedie do rozvrhu práce. Napriek kogentnosti ustanovenia § 262 ods. 2 CSP takéto rozhodnutie sudcu spĺňa všetky atribúty súdneho rozhodnutia. Problém by mohol vzniknúť len v tom, že proti rozhodnutiu sudcu o výške náhrady trov konania by nebolo prípustné odvolanie (§ 357 CSP *a contrario*), avšak z ústavnoprávneho hľadiska súdne konanie nie je povinne dvojinštančné s výnimkou vecí trestných, u ktorých táto požiadavka vyplýva z čl. 2 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Článok 6 dohovoru samotné právo na odvolanie na súde vyššej inštancie negarantuje (rozsudok ESRP Monnell a Morris proti Spojenému kráľovstvu z 2. 3. 1987, sťažnosť č. 9562/81 a č. 9818/82, § 56) a dvojinštančnosť, ako vyplýva aj z judikatúry ESRP (napr. Le Compte, Van Leuven a De Meyere proti Belgicku z 23. 6. 1981, Adolf proti Rakúsku z 26. 3. 1982, Feldbrugge proti Holandsku z 29. 5. 1986), nie je všeobecnou zásadou civilného súdneho konania.

15. Keďže rozhodnutie sudcu okresného súdu, ktoré sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, posúdil ústavný súd ako také, ktoré spĺňa ústavnoprávne požiadavky súdneho rozhodnutia, a nezistil v jeho odôvodnení svojvôľu alebo arbitrárnosť, je možné uzavrieť, že porušenie procesných predpisov v postupe okresného súdu, keď namiesto vyššieho súdneho úradníka rozhodoval sudca, nedosiahlo takú intenzitu, ktorá by mohla mať ústavnoprávny rozmer alebo by bola spôsobilá

relevantným spôsobom zasiahnuť do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. K rovnakému záveru dospel ústavný súd aj v súvislosti s namietaným porušením základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ktoré sťažovateľ namietal len v súvislosti s argumentáciou k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

16. Vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 20 ods. 4 ústavy, ktoré malo byť postupom a rozhodnutím okresného súdu takisto porušené, sťažovateľ neuviedol žiadne dôvody a ústavný súd musí konštatovať, že medzi týmto ustanovením, ktoré upravuje podmienky vyvlastnenia alebo núteného obmedzenia vlastníckeho práva, a namietaným rozhodnutím okresného súdu o náhrade trov exekúcie neexistuje žiadna príčinná súvislosť.

17. Vzhľadom na argumentáciu sťažovateľa ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť svoj právny názor, podľa ktorého samotná skutočnosť, že v konečnom dôsledku môže nastať stav, keď nebudú uspokojené všetky nároky exekútora pri výkone exekúcie, nemusí viesť k protiústavným dôsledkom. Toto riziko, ktoré exekútor nesie, je odôvodnené a do značnej miery kompenzované jeho v podstate monopolným postavením pri výkone exekúcie.

18. Sumarizujúc všetky už uvedené skutočnosti, ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v exekučnom konaní

19. Napokon sťažovateľ namietal neprimeranosť dĺžky rozhodovania okresného súdu o trovách exekúcie. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takejto ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 6/03 a rozhodnutím aj Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

20. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená v čase, keď k prietahom zo strany okresného súdu v napadnutom konaní už nemohlo dochádzať, keďže okresný súd vo veci sťažovateľa právoplatne rozhodol, v dôsledku čoho došlo k naplneniu účelu namietaných práv bez ingerencie ústavného súdu. Z uvedeného dôvodu ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

21. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu